

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/121/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

53/2013. (II. 27.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ (továbbiakban: panaszos) 2012. február 13-án előterjesztett **panaszát** a 2013. február 27-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésen hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Sz.-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2012. február 13-án terjesztette elő panaszát egy 2012. február 11-én foganatosított rendőri intézkedéssel szemben. A panaszos a panaszát egyidejűleg az illetékes megyei rendőr-főkapitányságon és a Sz.-i Városi Ügyészségen is előterjesztette.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy 2012. február 11-én 13 órakor a Sz.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr- és Járőrszolgálati Alosztály dolgozói 4 rendőrkocsival megszállták a tulajdonában álló családi házat „rendőrség, forrónyomos házkutatás” felkiáltással. A ház lakótér szintjén a panaszos és sógornője, míg az alsó – garázs – szinten élettársa és barátja tartózkodott. Egy férfi és egy nő lépett be, a kapu bejáratát két álarcos férfi őrizte, míg az alsó szinten a garázsbejárón bejutva két férfi intézkedett.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos nem tudta mire vélni a helyzetet, mert első kérdésük az volt, hogy kik tartózkodnak a házban, és hogyan lehet a padlásra feljutni. Közölték, hogy házkutatást tartanak, de erre parancsot nem mutattak és azt, hogy miért és mit keresnek még kérdésre, sem mondták meg. Annyit mondtak csupán, hogyha eljön az ideje, a panaszos mindent megtud. A panaszos, sógornőjével együtt döbbsen állt a helyzet előtt, de a garázsba nem engedték le, hogy beszéljen az élettársával. Ez alatt a rendőrök elvégezték a lakószint átkutatását, de a panaszos még mindig nem tudta, hogy mit keresnek a rendőrök, a szófoszlányokból később annyit tudott meg, hogy élettársa barátjának – aki a délelőtti folyamán érkezett, hogy autópólirozásban segítsen – a ház előtt álló gépkocsijában lopott autóülések voltak, melyet a tulajdonos felismert és hívta a rendőröket.

A panaszos nem értette és nem is kapott rá magyarázatot, hogy miért tartottak az ő házában házkutatást, miért kérték le a házában található szerszámokat szám alapján a nyilvántartásból és miért kellett a panaszos ruhái és alsóneműi között kutatni. A panaszos azt sem értette, hogy élettársának, akinek a lopott ülésekhez semmi köze nem volt és tudomása sem volt az egésztől – ami a panaszos szerint a rendőrök megérkezését követően egyértelművé vált –, miért kellett egy órán keresztül az autóra tett kézzel állnia, miért fenyegették meg, hogy lefújják gázzal, pedig csak rá akart gyújtani, és miért kellett tanúkenti kihallgatásra megbilincselve elvinni.

Amikor a jegyzőkönyvet készítő hölgy megkérdezte a panaszostól, hogy kíván-e panasszal élni, a panaszos visszakérdezett, hogy az egész eljárás ellen tehet-e panaszt, mire a rendőrnő azt válaszolta, hogy arra tehet panaszt, ha rendetlenséget csináltak. Erre a panaszos nem kívánt panaszt tenni, bár az egész házat meg kellett tisztítani a sáros lábnyomoktól.

A panaszos sérelmezte azonban az eljárást mert, 23 éve főkönyvelőként és adótanácsadóként dolgozik, ismert és elismert könyvelői irodája van a városban és a rendőrök eljárása nagy port kavart, hiszen nyitott garázsban folyt az eljárás úgy, hogy az egész utcát lezárták a rendőrök. A rendőri fellépés miatt 3 órán keresztül „szemét bűnözőnek” érezhette magát annak ellenére, hogy sem ő, sem élettársa semmit nem tett. A panaszos nem értette, hogy miért nem vitték el a házától a lopott üléseket tartalmazó gépkocsit a tulajdonosával együtt és miért nem vizsgálták ki az egész ügyet a rendőrségen. A panaszos nem akart a szomszédainak magyarázkodni a téves rendőri eljárásról, viszont ezzel a rendőri fellépéssel sérelem érte a róla és élettársáról kialakult véleményét, ideértve ügyfeleinek bizalmát is. A panaszos szerint ezek után, ha a jövőben el akarja kerülni az ok nélküli házkutatást, mindenkinek aki a házába lép, előbb át kell vizsgálnia az autóját. A panaszos szerint egyébként az üléseket áruló fiatalabernél mindössze 10 percig tartott a házkutatás.

2) A Testület levelében tájékoztatta a panaszost a Testület hatásköréről, a panasz előterjesztésére vonatkozó jogszabályi rendelkezésekről – ideértve a meghatalmazott útján történő eljárás lehetőségét is – továbbá kérdéseket intézett a panaszoshoz.

A panaszos 2012. március 19-én kelt levelében – melyet a panaszos élettársa is aláírt – kiegészítette panaszát a következőkkel. A házkutatás alkalmával a rendőrök – sem annak megkezdésekor, sem azt követően – nem azonosították magukat. A rendőrök közül egy, vagy két fő kommandós álarcban, négy rendőr akik a nyitott garázsban intézkedtek egyenruhában volt, míg a lakószinten intézkedő két férfi és egy nő civil ruhát viselt. Sem a házkutatás megkezdésekor, sem alatta, sem azt követően a panaszos és élettársa az eljárási cselekmény

okáról és jogalapjáról tájékoztatást nem kapott, csak a rendőrök által folytatott telefonbeszélgetésekből értesültek arról, hogy az ismerősük által eladni szándékozott ülésekkel lehetett valami baj. A panaszos hiába kérdezte a rendőröket, hogy mit keresnek, választ nem kapott. Az ingatlanra a rendőrök a panaszos engedélye nélkül léptek be, semmire nem kértek bejegyzést, mindent tárgyilagosan közöltek. Belépéskor azt kiabálták: „rendőrség, forrónyomos házkutatás, hogyan lehet a padlásra felmenni.” A házkutatás végén azt mondták a rendőrök, hogy megírják a jegyzőkönyvet és a panaszos élettársát elviszik tanúként, azonban a panaszos a jegyzőkönyvből másolatot nem kapott. A rendőrök által használt hangnemet a panaszos nem kívánta jellemezni, ijesztő volt a rendőr kezében a gázspray, amivel a panaszos élettársát fenyegette, ha rá mer gyújtani. A panaszról a rendőrnő azt mondta, hogy csak az ellen lehet panasszal élni, ha rendetlenséget csináltak, mire a panaszos azt válaszolta, hogy az egész eljárás ellen panasszal él. A panaszos élettársa miután hazaérkezett a kihallgatásról, elmondta, hogy a kapuban megbilincseltek, és úgy vitték el, ami nagyon felhőborította a panaszost, úgyszintén az is, hogy a házánál a rendőrök mindkét oldalról lezárták az utcát és a hazaérkező szomszédjának, azt kiabálták oda, hogy menjen körbe, mert ott bűnügyi helyszínelés folyik. Ez az eljárás nagyon sértő volt, ezért hívta fel a panaszos az ügyvédjét, és az ő javaslatára fordult a panaszos a Testülethez.

A panaszos levelét elküldte a városi ügyészséghez is, amelyre az ügyész a panaszost „rendesen helyre tette”, határozatba foglalta, hogy az eljárás törvényes és megalapozott volt. A határozat szerint a garázsban gépjárművek felújításával foglalkoztak és emiatt számtalan gépkocsialkatrész volt fellelhető. A panaszos szerint valójában a garázsban mindössze egy Lada típusú gépkocsi – hobbi felújítás – állt, a sógornője tulajdona, valamint egy Honda, amelyet élettársa takarított és nem felújított. A panaszos nem értette a feltételezést, mely szerint az ingatlanában bármi „bűncselekményből származna”. A panaszos szerint örjítő, hogy miután a rendőrök nem találtak semmit, az ügyésznő még ezután is leírta, hogy alappal feltételezte a rendőrség, hogy minden lopott és bűncselekményből származik. A panaszos szerint az nem adott alapot ilyen feltételezésre, hogy két autó állt a garázsban. A panaszos végül annak a véleményének adott hangot, hogy a demokráciában ilyen feltételezések kimondásához tény és bizonyíték, de legalább megalapozott gyanú kell.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a Sz.-i Rendőrkapitányságtól a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A rendőrkapitányság vezetője válaszlevelében (továbbiakban: válaszlevél) a következőket írta.

Sz. Z. magyar-német állampolgár 2012. február 11-én, a városi rendőrkapitányságon tett elsődlegesen bejelentést, majd feljelentést ismeretlen tettes ellen, aki 2012. február 5-én a Budapest, D. úton lezárt állapotban parkoltatott Volkswagen Sharan típusú gépkocsijából eltulajdonította a középső, három ülésből álló ülésoszt, összesen 177.000- Ft értékben. A feljelentés tartalmazta, hogy a feljelentő az ellopott ülések helyetti gépkocsi ülés vásárlása kapcsán telefonon kapcsolatba lépett egy személlyel, majd a vele való találkozó és az eladásra

szánt ülések megtekintése alapján valószínűsítette, hogy a tőle eltulajdonított üléseket ajánlották fel neki megvételre, illetve, hogy az átadás-átvételre a város területén fog sor kerülni.

A feljelentő által szolgáltatott adatok alapján egy összehangolt rendőri intézkedésre került sor, melynek célja az elkövető (orgazda) elfogása, az ülések lefoglalása, illetve az esetleges tovább bűncselekményből származó tárgyak felkutatása, további bűncselekmények felderítése volt. Mivel az elsődleges információk alapján nem lehetett kizárni azt, hogy a feltételezett elkövető megkísérli majd kivonni magát az intézkedés alól, az elsődleges intézkedések végrehajtásában a két fő nyomozón kívül a szolgálatban levő közterületi állomány is részt vett. A intézkedés kezdetén négy megkülönböztető jelzéssel ellátott, és egy rendőri jelleg nélküli szolgálati gépkocsi jelent meg a helyszínen, összesen 2 fő civil ruhás és 8 fő egyenruhás rendőrrel. A rendőri létszám indoka nem a feltűnésfeltétel, demonstráció volt, hanem az esetlegesen szökni próbáló elkövető elfogása.

A végrehajtott nyomozati cselekmény közben azonban a helyszínen csak a két fő nyomozó és két járőrpár (5 fő rendőr) maradt, akik végül az előállításokat is végrehajtották. A válaszlevél szerint a nyomozó által készített jelentés alapján az állapítható meg, hogy az eljárás nem a panaszossal szemben kezdődött el, illetve vele szemben a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényben (továbbiakban: Rtv.) írt rendőri intézkedés sem történt. A rendelkezésre álló adatok szerint a nyomozati cselekmény során a rendőrök betartották az előírt udvariassági és magatartási szabályokat. A panaszos részére igazolták, azonosították magukat, bemutatkoztak, a szükséges felvilágosítást mind az intézkedés oka és célja, mind a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) által biztosított panaszjog tekintetében megadták. A feljelentett bűncselekmény alapján a területileg illetékes Budapesti Kerületi Rendőrkapitányság rendelt el nyomozást. A válaszlevél végül rögzíti, hogy a városi rendőrkapitányságon készített iratok az ügy áttétele során továbbításra kerültek az eljáró rendőri szerv részére, így csak a meglévő iratok másolatát, illetve az előállításról készült iratok Robotzsaru Neo rendszerben rögzített, hitelesített, de értelemszerűen aláírásokkal el nem látott példányait tudta a rendőrkapitányság vezető megküldeni.

2) A rendőrkapitányság vezetője megküldte a házkutatás foganatosításában részt vett r. törzsszázlós által készített jelentést (továbbiakban: rendőri jelentés), amely az alábbiakat tartalmazza. A r. törzsszázlós 2012. február 11-én munkatársaival forrónyomos szolgálatot látott el 8 óra és 20 óra között. Az ügyelet tájékoztatta arról, hogy egy budapesti férfi, akitől egy áruháznál parkolójában a gépkocsijából ellopták annak hátsó ülésőráát, egy internetes hirdetés alapján lényegében visszavásárolná azokat egy ismeretlen személytől, így megbeszélte egy találkozózt az orgazdával. A rendőri jelentés szerint a rendőrök a részleteket ekkor még nem ismerték, így az elkövetői kört sem, ezért valóban egy kisebb akciót szerveztek az intézkedésre. A budapesti férfival a B. úton, az OMV benzinkútnál találkoztak, akit civil autóval kísérték el a megbeszélte címre, majd a járőrök elfoglalták a helyüket több autóval a megadott családi ház körüli utcákban. Az akció úgy zajlott le, hogy először a budapesti férfi csengetett be a házba, majd miután hozzá kijött az állítólagos orgazda, a rendőrök is megjelentek. A rendőrök közül ketten voltak nyomozók, civil ruhások, a többiek pedig egyenruhás járőrök, arról nem tudott a r. törzsszázlós nyilatkozni, hogy a járőrök összesen hányan voltak, de állítása szerint valóban sokan, amely legalább három járóautót jelentett. Az eladó a ház garázsából jött elő, amely egy dupla ajtós garázs volt a ház alagsori szintjén. Néhány járőrrel, illetve a férfivel együtt a rendőrök bementek a garázsba, egy-két járőr a kapunál maradt. Ekkor a nyomozók még nem tudták, hogy hányan laknak az épületben, azt sem tudták, hogy az eladó személy - aki először a garászból kijött - valójában nem ott lakik.

Az elsődleges információk, és a háznál a rendőrök elé tárult látvány alapján, egyértelműnek tűnt, hogy egy gépkocsilopó-szétszerelő társaság illegális bontóműhelyére bukkantak a rendőrök. A ház udvarán eleve állt három gépjármű, amelyekből részben ki volt szerelve a belsejük. A dupla garázsban állt egy további autó, abba éppen be volt hajolva derékig egy szerelő, állt ott még egy letakart jármű, valamint egy darabokra szerelt Seat, és különböző autóalkatrészek, karosszéria darabok, felnik mindenfelé. A rendőri jelentés szerint már több illegális járműbontó műhely, illetve lopott járműalkatrészek tárolására használt garázs került felszámolásra a korábbi években, a rendőrök számára ez a műhely első ránézésre ugyanolyan benyomást keltett. A garázból a rendőrök továbbmentek legalább két járőrrel a ház felső szintjére, hogy megtudják kik, és hányan tartózkodnak még ott. A házban azonban csak két hölgyet találtak, akik üldögéltek, dohányoztak a nappaliban. A rendőri jelentés szerint igazolták magukat, elmondták a nevüket, beosztásukat, és jelvényt is mutattak, a nyomozókkal lévő járőr kollégákon egyenruha és azonosító is volt. Mivel nyomozati cselekmény történt, a járőrök biztosítottak, a nyomozók kommunikáltak. A rendőri jelentés szerint a nyomozati cselekmény ezen stádiumában nagyjából kiderült, hogy az eladó nem lakik a házban, az elsődlegesen szerelőnek hitt férfi az egyik tulajdonos, az egyik hölgy (a panaszos) szintén tulajdonos, a másik hölgy pedig a panaszos barátnője. A két férfire lent a garázsban vigyáztak a járőr kollégák, a r. törzssászlós a nyomozó kolleganővel először átkutatta a házat. A házkutatás ezen részén járőr már nem vett részt, sőt, miután kiderült a házban jelen levők létszáma, az eredetileg megjelenő járőrök egy része is elhagyta a helyszínt, mivel további utasítást kaptak az ügyeletről.

A rendőrök, mivel továbbra is feltételezték, hogy illegális járműbontó műhelyre bukkantak, folytatták a házkutatást, melyet igyekeztek alaposan elvégezni. A ház lakórészével kezdtek, ahol tovább erősítette a gyanújukat, hogy több forgalmi engedélyt és adásvételi szerződéseket is találtak. A rendőri jelentés szerint a rendőrök a szekrényekbe is benéztek, de állításuk szerint nem dobáltak ki semmit, nem csináltak rendetlenséget. A r. törzssászlós megemlítette, hogy ha például egy dobozt kivettek a fiókból, azt sem dobták csak úgy le, hanem visszatették a helyére. A házkutatás szabályai alapján a panaszos végig a rendőrökkel volt, és rendőri állítás szerint teljesen nyugodtan viselkedett. Eleinte a panaszos szidta az eladót, a férje ismerősét, hogy „rájuk hozta” a rendőrséget, de aztán látszólag belenyugodott a történetekbe. A rendőrökkel a panaszos nem „veszekedett”, sőt, kávéval is kínálta őket. A r. törzssászlós szerint ők is teljesen nyugodt hangnemben beszéltek a panaszossal, okuk sem volt arra, hogy felemeljék a hangjukat. A rendőri jelentés szerint nem fenyegették meg bilincseléssel sem a panaszoszt, erre nem is volt szükség. Arra nem emlékezett a r. törzssászlós, hogy konkrétan a panaszossal mit közöltek, de a házkutatás tényét mindenképpen és az okát is, hiszen ha ezt nem tudta volna, akkor a rendőri jelentés szerint nem okolta volna a férje barátját. A panaszojgról is felvilágosították a rendőrök a panaszoszt, ez eleve szerepelt is a jegyzőkönyvön.

Miután a lakrészrel végeztek a rendőrök, amely nagyjából 20-30 percig tartott, visszamentek a garázsba. A panaszosnak ekkor mondták, hogy ide már nem kell jönnie, hiszen ott vannak a férfiak. Nem tiltották meg a panaszosnak, hogy a garázsba jöjjön, sőt, a r. törzssászlós emlékezete szerint a szerszámok átnézésekor és lekérdezésekor még jelen is volt a panaszos. A rendőri jelentés szerint a panaszos még mondta is, hogy korábban építő vállalkozásuk volt, és ezért van ilyen sok kiegészítő. A garázsban folytatódó házkutatás során az ügyeleten keresztül a rendőrök lekérték az összes szerszám és gépjármű alkatrész gyári számát, annak megállapítása végett, hogy körözésben szerepelnek-e. Végül kiderült, hogy a járművek nem álltak körözés alatt, illetve az is kiderült, a rendőrök számára, hogy az ott lakó férfi azzal foglalkozik, hogy járműveket hoz be külföldről, azokat felújítja, feljavítja, majd értékesíti.

Emiatt volt ott a sok forgalmi engedély és a rengeteg járműalkatrész. A nyomozati cselekmény ezen része is kulturált, normális hangnemben folytatódott.

A helyszíni cselekményről a rendőr emlékezete szerint két jegyzőkönyv készült, egy magáról a ház átkutatásáról, ahonnan végül nem foglaltak le semmit, és egy másik a ház előtt álló jármű átvizsgálásáról, amelynek során lefoglalták a lopott üléseket. A garázsban talált két férfivel szemben a járőrök ruházatátvizsgálást is tartottak, ezalatt elképzelhető, hogy a gépkocsikra kellett tenniük a kezüket, de mire a nyomozók visszaértek a garázsba, már csak az autók mellett álltak, és mindegyikük mellett egy-egy rendőr állt. A rendőri jelentés szerint a házkutatás befejezését követően a járőrök a jegyzőkönyvek egy-egy példányát „természetesen” átadták, határozat előzőleg nem készült, mivel halaszthatatlan nyomozati cselekményről volt szó, melynek okán elsődlegesen még a személyi adatok sem voltak ismertek, ezért értelemszerűen nem is készülhetett határozat, ráadásul az alap eljárás Budapesten volt folyamatban. A r. törzssászlóst – jelentése szerint – meglepte, hogy a panaszos utólag panasszal élt, mivel a cselekmény teljesen kulturáltan, normális mederben folyt le és rendőri állítás szerint, a panaszos az intézkedés során végig csak a férje ismerősét okolta, illetve mondta is neki, hogy többet nem fogja beengedni a házába. A rendőr szerint úgy a panaszossal, mint a jelen lévő két férfival folyamatosan kommunikáltak, a házkutatás során és kérdéseikre választ adtak a járőrök.

3) Megküldte a megkeresett rendőri szerv a házkutatásról, mint a Be. 177. §-a alapján halaszthatatlan nyomozati cselekményről készített jegyzőkönyvet (aláírt kézírásos és gépelt formában is), amely szerint a házkutatás foganatosítása 2012. február 11-én 13 óra 25 perctől, 15 óra 10 percig tartott. A jegyzőkönyvön a hatóság részéről a r. törzssászlós és egy r. főhadnagy került feltüntetésre, míg az eljárásban résztvevőként a panaszos, hatósági tanúként pedig a panaszos sógornője. A jegyzőkönyv szerint a házkutatás során semmi nem került lefoglalásra, a jegyzőkönyv tartalmazza a Be. 196. § szerinti panasz lehetőségére vonatkozó tájékoztatást.

4) Megküldte a rendőrség az S. Z. tulajdonát képező gépkocsin 2011. február 11-én 14 óra 18 perc és 14 óra 37 perc közötti motozás végrehajtásáról készített jegyzőkönyvet, amely rögzíti, hogy az abban elhelyezett – azonosító számokkal ellátott – három különálló ülés lefoglalásra került.

5) A rendőri szerv megküldte a feljelentésről 2012. február 11-én 16 óra 7 perckor készített – igen részletes – jegyzőkönyvet, melynek teljes körű ismertetésétől – lévén, hogy a panasz szempontjából többletinformációt nem tartalmaz – a Testület eltekint.

Indokoltnak tartja azonban a Testület a feljelentő által elmondottakból a következő szövegrész idézését: „Megbeszéltem a rendőrséggel, hogy akkor megnézem az üléseket, és ha valóban az enyéme, akkor szólók az F.-i járőröknek. Ezután idejöttem, felhívtam a rendőrséget, ők tájékoztattak róla, hogy találkozzak az emberrel, nézzem meg az üléseket, azután ha az enyém, akkor szóljak nekik. Ez így volt, megbeszéltem ezzel az értékesítővel egy találkozót. Először azt mondta, hogy a B. utcába jöjjenek, aztán ezt módosította F. utca 2. szám alá, mivel elmondása szerint ott dolgozik. Én utána találkoztam a férfival, akit kihívtunk a házból, ahol éppen dolgozott.”

III.

A Testület, figyelemmel a panasz alapjául szolgáló ügy, számos büntetőjogi vonatkozására, valamint a panasz előterjesztésének módjára, indokoltnak tartotta saját hatáskörének vizsgálatát elvégezni a következők szerint.

1) Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint, „akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és büntelfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója

bírálja el.”

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése rendelkezései alapján a Testület hatáskörébe kizárólag rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, azok közül is azok, amelyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek – a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat-, csomag-, jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás), esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Ugyanakkor ezen a ponton szükséges idézni a Legfőbb Ügyész Helyettesének a Testület elnökéhez intézett, 2010. október hó 7-én kelt, NF. 8380/2010/8-I. számú levelében foglaltakat, mely szerint, az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálására — függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor — az Rtv. 92-93/B.§-a az irányadó, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának módja.

Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárás törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e.

Fentiek alapján a konkrét panasszal kapcsolatban a Testület hatáskör hiányában nem vizsgálhatta a rendőrség mint nyomozóhatóság által foganatosított büntetőeljárás cselekmény jogalapját és indokát, csak a rendőrök szolgálati fellépésének módját, valamint az általuk tanúsított magatartást.

2) A Testület a panasz előterjesztését követően felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy az Rtv. 92.§-ának (1) és (2) bekezdése szerint mindenki csak olyan intézkedés miatt fordulhat panasszal a Testülethez, amit személy szerint vele szemben foganatosítottak és az ő jogát, vagy jogos érdekét érintette. Ugyanakkor tájékoztatta a panaszost arról, hogy a panasz meghatalmazott útján is előterjeszhető és – a panaszos élettársa vonatkozásában – felhívta a panaszost teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazás csatolására.

A panaszos a Testület felhívása ellenére meghatalmazást nem csatolt, és mivel a Testülethez megküldött **panasz-kiegészítésnek a panaszos élettársa általi aláírása meghatalmazásnak nem volt tekinthető, a Testület a panaszt kizárólag a panaszos személye vonatkozásában vizsgálhatta.**

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján vizsgálat tárgyává tette a szolgálati fellépés módját, valamint a rendőri fellépés arányosságát.

A Testület a panasz eljárás során arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszos, Magyarország Alaptörvénye (továbbiakban: Alaptörvény) XXIV. cikkébe foglalt tisztességes eljáráshoz, valamint a VI. cikkébe foglalt jóhírnév tiszteletben tartásához fűződő alapvető jogát.

1) A panaszos kifogásolta, hogy az intézkedő rendőrök nem tartották be a szolgálati fellépésre vonatkozó rendelkezéseket, illetve, hogy nem kapott tájékoztatást a házkutatás okáról.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A rendőri intézkedés alakosságait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Ezeknek a rendelkezéseknek a Testület garanciális jelentőséget tulajdonít, hiszen az így kapott tájékoztatás alapján kerül az intézkedéssel érintett személy olyan helyzetbe, hogy képes legyen megítélni a rendőri fellépés jogszerűségét, és megfelelően tudjon élni a

panaszhoz és a jogorvoslathoz való jogával. Különös jelentősége van e garanciális szabályoknak akkor, ha a rendőri tevékenység magánlakásban történik.

A panaszos panaszában azt állította, hogy a rendőrök „rendőrség, forrónyomos házkutatás” felkiáltással léptek be a lakásba és azt kérdezték, hogy kik tartózkodnak a lakásban, és hogyan lehet feljutni a padlásra. A Testület kérdésére pedig akként nyilatkozott a panaszos, hogy a rendőrök nem azonosították magukat, nevüket, azonosító számukat, szolgálati helyüket, beosztásukat a házkutatás során a panaszos nem ismerhette meg. A rendőrök sem a házkutatás megkezdése előtt, sem alatta, sem utána nem adtak tájékoztatást az általuk végrehajtott cselekmény céljáról és jogalapjáról. A panaszos állítása szerint arra a kérdésre, sem kapott választ, hogy mit keresnek a rendőrök, csupán a rendőrök által folytatott telefonbeszélgetés alapján következtetett arra, hogy az ismerősük által eladni szándékozott ülésekkel lehet valami baj.

Ezzel ellentétben a rendőri jelentés úgy fogalmaz, hogy „igazoltuk magunkat, elmondtuk a nevünket, beosztásunkat és jelvényt is mutattunk”. Majd a rendőri jelentés a következőképpen folytatja: „Azt már nem tudom megmondani, hogy konkrétan a hölgygel (a panaszossal) mit közöltünk, a házkutatás tényét mindenképpen, az okát is, hiszen ha ezt nem tudta volna, akkor nem okolta volna a férje barátját.”

Fentiek alapján látható, hogy a rendőri és a panaszosi előadás számos ponton szögesen ellentmond egymásnak, az azonban magából a rendőri jelentésből megállapítható, hogy a cselekményt ténylegesen fogantató rendőrök azonosító számukat szóban nem közölték. Bár a rendőri és a panaszosi előadás megegyezik abban, hogy a „házkutatás”, sőt annak halaszthatatlan voltára történő utalás is elhangzott, azonban a cél közlésének elhangzására a rendőri jelentés is csak következtet a panaszosi reakciók alapján, ezért e közlés elmaradása vonatkozásában a Testület a panaszosi állítást fogadta el.

A Testület emlékeztet arra, hogy az Rtv. 20. § (2) bekezdésének már idézett rendelkezése („a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni”) szerint e közlések nem mellőzhetők, **ezért az azonosítószám és az intézkedés célja közlésének elmulasztása miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét.**

2) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőri fellépés, annak indokolatlanul aránytalan volta miatt, sértette a jóhírnévhez fűződő jogát.

A Testület a helyszínen megjelent rendőri létszámot tehát abból a szempontból vizsgálta, hogy az megfelelt-e az arányos fellépés követelményének. Az Rtv. 15. §-a értelmében ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Figyelemmel volt továbbá az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Ebből pedig az következik, hogy a rendőrség működésével szemben alapvető követelmény, hogy ne veszélyeztesse az állampolgárok alapvető jogait.

A rendőri szerv vezetője válaszelevelében azt közölte, hogy négy szolgálati jelleggel ellátott és egy civil gépkocsival összesen 10 rendőr érkezett a helyszínre, de a nyomozati cselekmény

közben a helyszínen már csak 5 rendőr maradt. A rendőri jelentés szerint, amikor kiderült a házban jelenlévők létszáma, az eredetileg megjelenő rendőrök egy része elhagyta a helyszínt, mivel további utasítást kaptak az ügyeletről.

A rendőrség a kezdeti rendőri létszámot azzal indokolta, hogy a feljelentő által szolgáltatott információk alapján indokolt volt felkészülni egy összehangolt rendőri akcióra, mert nem volt kizárható, hogy egy illegális bontóműhelyre bukkantak. A rendőri létszámot indokolta továbbá annak valószínűsége, hogy a bűncselekményből származó alkatrészeket értékesítő személy esetlegesen szökni próbál.

A Testület ezen a ponton utal a jelen állásfoglalás II. rész 5. pontjában ismertetett, a feljelentésből idézett szövegrészletre, amelyből megállapíthatóan a rendőrök a nyomozati cselekmény előtt annyi információval bírtak, hogy a helyszínen a feljelentő gépkocsijából ellopott üléseket árulja egy személy, aki saját állítása szerint a szóban forgó családi házban dolgozik. Ez utóbbit támasztotta alá az is, hogy az eladó a feljelentőnek az ingatlan címét adta meg, továbbá amikor a feljelentő az adott címre megérkezett az eladó valóban a házban tartózkodott.

A Testület megjegyzi, hogy a rendőri intézkedések jelentős részét végzik az eljáró rendőrök közterületen vagy közterület közvetlen közelében, így szinte lehetetlen annak elkerülése, hogy az egyes intézkedéseknek szemtanúi legyenek. A Testület azt sem vonja kétségbe, hogy a közterületről is látható rendőri intézkedés, vagy annak egy része, az intézkedés alá vont számára kellemetlen, esetleg jóhírnevet sértő is lehet.

A Testület azonban az eset összes körülményét mérlegelve nem találta túlméretezettnek a helyszínen megjelenő rendőri létszámot, ezért nem állapította meg az arányosság követelményének megsértését.

V.

A Testület az ügy mérlegelése alapján arra a megállapításra jutott, hogy sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a szolgálati fellépés módja kapcsán, amely sérelmet azonban a Testület csekély fokúnak ítélte. Ugyanakkor a Testület megállapítása szerint a rendőri fellépés nem sértette az arányosság követelményét, ezért a rendőri fellépés miatt nem sérült a panaszos jóhírnevéhez fűződő joga. Minderre tekintettel a Testület állásfoglalását a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki, és az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

Budapest, 2013. február 27.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET